

Assignatura	28894 Art Català Medieval				
Professor	<i>Duran Porta, Joan / Torralbo Salmón, Laura</i>				
Cicle: Primer	Curs: Segon	Quadrimestre	Segon	Crèdits: 6	
	Grup 1	Teoria: Dilluns i Dimecres 13:00 a 14:30			
		Tutoria Integrada: Dilluns 09:00 a 10:00			
Horari	Grup 2	Teoria: Dilluns i Dimecres 11:30 a 13:00			Tipus:
		Tutoria Integrada: Dimecres 09:00 a 10:00			Obligatòria
			Grup: 1 i 2		

CONTINGUT

S'estudia l'arquitectura i l'art de l'àmbit territorial català durant els segles de l'alta i la plena edat mitjana, des de la tardorromanitat visigoda fins a l'inici de l'època del gòtic.

OBJECTIUS

L'objectiu de l'assignatura és oferir una panoràmica àmplia del desenvolupament arquitectònic i plàstic de la Catalunya medieval, posant especial interès en la interrelació entre el fenomen artístic i l'univers socio-econòmic que hi actua de marc-condicionant. S'analitzaran en profunditat les obres claus de cada època, però sense renunciar a una visió historicista i a un enfocament interdisciplinari de l'estudi de les arts.

AVALUACIÓ

El mètode d'avaluació serà plantejat en la presentació de l'assignatura a classe. Es proposarà un sistema doble que combini activitats d'avaluació continuada i un examen final on primarà la reflexió teòrica al voltant de la matèria explicada a classe.

TUTORIA INTEGRADA

L'horari oficial de la Tutoria Integrada és cada dimecres de 9 a 10 del matí.

TEMARI DE L'ASSIGNATURA

1. Presentació. Objectius i metodologia del curs.
2. Introducció: l'art medieval a Catalunya. Límits geogràfics i cronològics. Fonts i Arqueologia. La historiografia.
3. De la Hispània visigoda al domini àrab. Evolució històrica: política, economia, societat, religió. Les dades de l'arqueologia recent: noves propostes.
4. Art i arquitectura altmedieval (segles VI-IX): restes conservades i síntesi diacrònica.
5. La Catalunya carolíngia. Època de transformacions (segle IX-X). La conquesta carolíngia i els canvis socials i religiosos. Rastres arqueològics.
6. El pre-romànic. arquitectura i art abans de l'any 1000. Els nous referents en l'evolució arquitectònica. Pervivències i nous impulsos en l'àmbit de la plàstica
7. La construcció de la societat feudal. Transicions i ruptures entre els segles X i XI. Aristocràcia i església en la definició d'un nou model social. La qüestió de la frontera.
8. La primera època del romànic (segle XI). Aproximació teòrica a l'anomenat primer romànic: gènesi i difusió, aspectes formals. Renovació dràstica o continuisme.

9. Casística del primer romànic: Experimentació i diversitat en l'arquitectura religiosa. Catedrals i monestirs. La pervivència del model.
10. Arquitectura no religiosa (s. XI-XII). Arquitectura militar i organització social: del castell de marca al castell feudal. L'arquitectura civil.
11. Arts plàstiques al segle XI. La qüestió dels dintells rossellonesos. Inicis i recepció de l'escultura romànica. Ripoll i la il·luminació de manuscrits.
12. El romànic ple. Adopció de noves solucions arquitectòniques. El nou paper de l'escultura arquitectònica: portades i claustres.
13. Arts pictòriques del romànic ple. La pintura al fresc i la pintura sobre taula. Vies d'entrada dels models europeus. Miniatura i arts del tèxtil.
14. El tardorromànic. La conquesta de la Catalunya Nova i les necessitats constructives. La qüestió de l'art cistercenc. Arquitectura i escultura. El model bizantinitzant en les arts pictòriques: l'estil 1200.
15. Introducció a l'època del gòtic. Una nova època: de la consolidació feudal a l'auge mediterrani. La religiositat nova dels ordres mendicants. El mercat artístic: promotors, clients, artistes.

Bibliografia bàsica

- *Art de Catalunya – Ars Cataloniae* (volums 4, 6 i 8). Edicions L'Isard. Barcelona, 1997-1999.
- AVENTÍN, Mercè, i Josep Maria SALRACH. *Història medieval de Catalunya*. Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya – Proa. Barcelona, 1998.
- BARCELÓ, M., G. FELIU, A. FURIÓ, M. MIQUEL i J. SOBREQUÉS (eds.). *El feudalisme comptat i debatut. Formació i expansió del feudalisme català*. Universitat de València. València, 2003.
- BOLÓS, Jordi. *Els orígens medievals del paisatge català. L'arqueologia del paisatge com a font per a conèixer la història de Catalunya*. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 2004.
- CAMPS, Jordi. *El final del romànic en Cataluña*. Historia 16 (Cuadernos de Arte Español, nº 43). Madrid, 1992.
- CARBONELL, Eduard. *El primer romànic en Cataluña*. Historia 16 (Cuadernos de Arte Español, nº 15). Madrid, 1991.
- *Catalunya Romànica* (27 vols.). Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1984-1998.
- DALMASSES, Núria de, i Antoni JOSÉ PITARCH. "Els inicis i l'art romànic, s. IX-XII", *Història de l'art català* (vol. I). Edicions 62. Barcelona, 1986.
- DALMASSES, Núria de, i Antoni JOSÉ PITARCH. "L'època del Císter, s. XIII", *Història de l'art català* (vol. II). Edicions 62. Barcelona, 1985.
- FITÉ, Francesc. "Sobre els mestres d'obra i la construcció medieval a Catalunya (1a. part: l'època romànica)", *L'Artista-Artesa Medieval a la Corona d'Aragó*. Universitat de Lleida - Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida, 1999, pp. 211-238.
- JUNYENT, Eduard. *L'arquitectura religiosa a Catalunya abans del romànic*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1983.

